

حمل مطلق بر مقید

به **تضییق** شمول **دلیل مطلق** به وسیله **دلیل مقید** می‌گویند.

فهرست مندرجات

۱ - توضیح

۲ - پانویس

۳ - منبع

توضیح

حمل مطلق بر مقید، مقابل حمل **مقید بر استحباب**، و به معنای رفع تنافی ظاهری میان دو دلیلی است که یکی از آنها **مطلق** و دیگری **مقید** است، از طریق **رفع ید** از ظهور مطلق تا آن جا که با ظهور مقید، منافات دارد زیرا دلالت مقید، از دلالت مطلق روشن تر بوده و قرینه برای آن محسوب می‌گردد و اگر به مقید عمل شود، در حقیقت به هر دو دلیل عمل شده است، اما اگر به مطلق عمل شود، در حقیقت، دلیل مقید به طور کامل از کار می‌افتد.

[۱] **نائینی، محمد حسین، اجود التقریرات، ج ۱، ص ۵۳۴.**

[۲] **خمینی، روح الله، تهذیب الاصول، ج ۱، ص ۵۳۶.**

برای مثال، اگر دلیل مطلق، بر وجوب عتق مطلق رقیه (مؤمنه و غیر مؤمنه) دلالت کند (اعتق رقیه) و دلیل مقید، بر **حرمت** عتق رقیه **کافر** دلالت نماید (لا تعتق الرقیه الکافرة)، در این حالت، برای جمع میان این دو دلیل از طریق حمل مطلق بر مقید، باید از ظاهر مطلق دست برداشت و به ظهور مقید عمل نمود، که نتیجه آن، وجوب عتق رقیه مؤمنه و حرمت عتق رقیه کافره است.

[۳] **اصفهان‌ی، محمد حسین، الفصول الغزویة فی الاصول الفقهیة، ص ۲۱۹.**

[۴] **فخر رازی، محمد بن عمر، المحصول فی علم اصول الفقه، ج ۳، ص ۱۴۱.**

[۵] **صاحب معالم، حسن بن زین الدین، معالم الدین و ملاذ المجتهدین، ص ۱۵۱.**

[۶] **ابو زهره، محمد، اصول الفقه، ص ۱۵۸.**

[۷] **عبدالبر، محمد زکی، اصول الفقه، ص ۱۴۶.**

[۸] **زحیلی، وهبه، اصول الفقه الاسلامی، ج ۱، ص ۲۱۰.**

[۹] **علی، حسن بن یوسف، مبدا الوصول الی علم الاصول، ص ۱۵۱.**

[۱۰] **خضری، محمد، اصول الفقه، ص ۲۲۵.**

[۱۱] **شیرازی، محمد، الاصول، ج ۵، ص ۷۱.**

[۱۲] **خویی، ابو القاسم، محاضرات فی اصول الفقه، ج ۵، ص ۳۷۴.**

[۱۳] **مجاهد، محمد بن علی، مفاتیح الاصول، ص ۱۹۸.**

[۱۴] **مجاهد، محمد بن علی، مفاتیح الاصول، ص ۲۰۲.**

[۱۵] **مظفر، محمد رضا، اصول الفقه، ج ۱، ص ۱۸۴.**

پانویس

۱. **↑ نائینی، محمد حسین، اجود التقریرات، ج ۱، ص ۵۳۴.**

۲. **↑ خمینی، روح الله، تهذیب الاصول، ج ۱، ص ۵۳۶.**

۳. **↑ اصفهان‌ی، محمد حسین، الفصول الغزویة فی علم الاصول الفقهیة، ج ۱، ص ۲۱۹.**

۴. **↑ صاحب معالم، حسن بن زین الدین، معالم الدین و ملاذ المجتهدین، ص ۱۵۱.**

۵. **↑ ابو زهره، محمد، اصول الفقه، ص ۱۵۸.**

۶. **↑ عبدالبر، محمد زکی، اصول الفقه، ص ۱۴۶.**

۷. [عبدالبر، محمد زکی، اصول الفقه، ص ۱۴۶.](#)
۸. [زحیلی، وهبه، اصول الفقه الاسلامی، ج ۱، ص ۲۱۰.](#)
۹. [حلی، حسن بن یوسف، مبادئ الوصول الى علم الاصول، ص ۱۵۱.](#)
۱۰. [خضری، محمد، اصول الفقه، ص ۲۲۵.](#)
۱۱. [شیرازی، محمد، الاصول، ج ۵، ص ۷۱.](#)
۱۲. [خویی، ابوالقاسم، محاضرات فی اصول الفقه، ج ۵، ص ۳۷۴.](#)
۱۳. [مجاهد، محمد بن علی، مفاتیح الاصول، ص ۱۹۸.](#)
۱۴. [مجاهد، محمد بن علی، مفاتیح الاصول، ص ۲۰۲.](#)
۱۵. [مظفر، محمد رضا، اصول الفقه، ج ۱، ص ۱۸۴.](#)

منبع

[فرهنگنامه اصول فقه، تدوین توسط مرکز اطلاعات و مدارک اسلامی، ص ۴۳۷، برگرفته از مقاله «حمل مطلق بر مقید».](#)

رده‌های این صفحه: [اصطلاحات اصولی](#) | [اصول فقه](#) | [جمع بین مطلق و مقید](#) | [مباحث الفاظ](#) | [مطلق و مقید](#)